

PgL Beleidsplan 2019-2023

(Versie 11/10)

Vooraf.

De vijf geloofsgemeenschappen binnen de Protestantse gemeente Leiden (PgL) - de Leidse Binnenstadsgemeente (LBG), de Hervormde Marewijkgemeente, de Protestantse geloofsgemeenschap De Verbinding, de Protestantse wijkgemeente Leiden Zuidwest (LZW) en de Oecumenische geloofsgemeenschap Merenwijk - willen kerk zijn voor hun leden en voor de stad. Zij zien de PgL als een open huis met een aantal verschillende vertrekken, gekleurd door de Protestantse traditie, waar de verhalen uit de Bijbel klinken en waar zij geloof, hoop en liefde delen, vol verlangen en bewogenheid iets te betekenen voor de wereld waarin wij leven.

De lijnen daarvoor zijn in dit beleidsplan voor de periode 2019-2023 uitgezet. Dit is voorbereid door een commissie bestaande uit: Bas van der Hoeven, Bas van Velzen, Jack van Berkum, Peterhans van den Broek, Cent van Vliet, Ellis Ezinga en Foort van Oosten (voorzitter).

Ondanks dat de meeste geloofsgemeenschappen enige krimp te zien geven is er in algemene zin voldoende vitaliteit. We zien de vraag naar pastorale zorg toenemen door maatschappelijke en persoonlijke ontwikkelingen zoals het ouder worden, eenzaamheid, individualisering en de grote druk op jonge gezinnen.

De eerste voorbereidingsbijeenkomsten van de commissie zijn besteed aan kennismaking, verdieping en verbinding. Wat betekent het geloof en hoe kunnen we kerk zijn in een moderne en vaak individueel georiënteerde maatschappij? Hoe belangrijk is identiteit voor geloofsgemeenschappen en hoe belangrijk is het om zichtbaar aanwezig te zijn in de stad? Deze gesprekken zijn zeer waardevol gebleken.

Tussenrapportages zijn met de Algemene Kerkenraad (AK), het College van Kerkrentmeesters (CvK), het ministerie van predikanten [en de geloofsgemeenschappen binnen de PgL] besproken. Het beleidsplan is definitief vastgesteld door de AK op [20 november 2018].

Het beleidsplan begint met een samenvatting en een korte terugblik op het eerste PgL-beleidsplan 2014-2017. Welke ervaringen zijn opgedaan? Dan volgen de kernwaarden van de PgL en de vitaliteit in de geloofsgemeenschappen en op stedelijk niveau. Het beleidsplan gaat daarna in op de pastorale zorg, vrijwilligers en bestuur en beleidsinstrumenten. Afgesloten wordt met gebouwen en het kader voor de begroting 2019 met de bijbehorende meerjarenraming.

Samenvatting

De uitgangspunten van de landelijke kerk zijn een goede basis voor de komende beleidsperiode van de PgL. In het rapport 'Waar een woord is, is een weg' gaat het om 'geloof, gemeenschap en maatschappelijke relevantie'. Centraal staat zowel de vitaliteit in de bestaande geloofsgemeenschappen als het bieden van kansen aan nieuwe vormen van vitaal geloofsleven in de PgL. Wij zijn daarbij zowel ambitieus als realistisch en volgen de discussies over nieuwe kerkvormen bij het tot stand komen van het rapport van de landelijke kerk 'Tussen wildgroei en vernieuwing'.

De levensvatbaarheid van een geloofsgemeenschap wordt bepaald met behulp van de gegevens van de matrix en de resultaten van de zogenoemde zelfscan. We verwachten dat de vijf geloofsgemeenschappen de komende vijf jaar zelfstandig hun activiteiten kunnen voortzetten, maar er kunnen zich onverwachte ontwikkelingen voordoen. Daarom zal een tussentijdse toets worden gedaan bij het ontstaan van een vacature, bij het wegvallen van de plaats van bijeenkomst of bij niet voorziene omstandigheden.

De accenten liggen de komende vijf jaar op het pastoraat, de zichtbaarheid van de kerk in de stad, op voldoende vrijwilligers en een vereenvoudigd bestuur en op het verhogen van de netto opbrengsten van de gebouwen.

Pastoraat

Er komen extra financiële middelen beschikbaar voor het pastoraat boven de vier fte's predikantsplaats. In elk van de vijf geloofsgemeenschappen zijn namelijk knelpunten geconstateerd. Er wordt jaarlijks een aanvullend bedrag van één fte predikantsplaats (€ 85.000,-) voor de periode 2019-2023 beschikbaar gesteld. Dit zal flexibel en voor bepaalde tijd worden ingevuld. Een dergelijke investering is verantwoord, gezien de andere financiële maatregelen en het vermogen dat is opgebouwd.

Zichtbaarheid

Het tweede accent ligt bij de zichtbaarheid van de kerk in de stad. De kerken zijn uitnodigend bij kerkelijke hoogtepunten en toegankelijk bij bijzondere gebeurtenissen. De kerken zijn aanwezig op een aantal hoogtepunten in de stad. De uitwerking hiervan staat in het onlangs vastgestelde PgL-communicatieplan. Hiervoor is jaarlijks € 15.000,- beschikbaar. De zichtbaarheid van de PgL is er ook op het gebied van duurzaamheid waarin jaarlijks voor maximaal € 50.000,- wordt geïnvesteerd. Ten slotte zal de zichtbaarheid van het diaconale werk worden gehandhaafd met verschillende activiteiten in 'De Bakkerij'.

Vrijwilligers en bestuur

Het derde accent heeft betrekking op vrijwilligers en bestuur. Op dit moment zetten velen zich in voor het wel en wee van kerk en samenleving. Ook de PgL ontkomt echter niet aan de algemeen maatschappelijke trend dat het aantal vrijwilligers daalt. Daarom zal de bestuurslast verder worden verminderd. Er komt jaarlijks een op de behoefte toegesneden financiële voorziening voor professionalisering en vergoedingen voor vrijwilligers voor kernfuncties waarvan vacatures niet op de gebruikelijke wijze kunnen worden ingevuld.

Gebouwen als plaats van samenzijn

Het laatste accent is dat bij een levensvatbare gemeenschap naast een predikant of kerkelijk werker een plaats van bijeenkomst hoort. Het investeringsperspectief is hier tien jaar, met elke beleidsperiode (vijf jaar) een evaluatie en het zo nodig nemen van aanvullende maatregelen. Het recht op een plaats van samenzijn brengt tevens een belangrijke verantwoordelijkheid met zich mee om de kosten van de gebouwen zo laag mogelijk te houden en de inkomsten zo hoog mogelijk. Indien de beoogde besparingen niet zijn gerealiseerd of de inkomsten niet zijn vergroot, worden aanvullende maatregelen genomen. Een commissie krijgt zomer 2019 opdracht om een toekomstvisie voor de gebouwen op te stellen die voor eind 2020 gereed is.

Begroting en meerjarenraming

Met het nieuwe beleidsplan wordt jaarlijks € 100.000,- extra uitgegeven. Hier staan besparingen, extra inkomsten en het licht interen op het vermogen tegenover. In de periode 2019-2023 is sprake van een verantwoord financieel beleid.

Eerste ervaringen opgedaan

De PgL heeft de afgelopen vier jaar ruime ervaring opgedaan met haar eerste beleidsplan 2014-2017. De werking daarvan is met een jaar verlengd. Naast duidelijkheid heeft het voor de gewenste rust gezorgd, waarin het mogelijk is gebleken in een vertrouwde omgeving verschillende inhoudelijke gesprekken met elkaar te voeren. De zogenoemde zelfscans hebben de vitaliteit van de geloofsgemeenschappen in de afgelopen beleidsperiode aangetoond.

In die periode is de nieuwe geloofsgemeenschap 'De Verbinding' ontstaan door het samengaan van de Vredeskerk- en de Maranathawijkgemeente. Verder hebben LZW, de LBG en Bijzonder Kerkenwerk Leiden (BKL) een nieuwe voorganger gekregen. In 2018 wordt een nieuwe voorganger aan de Oecumenische geloofsgemeenschap 'De Merenwijk' verbonden. De samenwerking tussen LBG en BKL is verder geïntensiveerd. Bij LZW is er, mede door voorgenomen gebiedsontwikkelingen van de gemeente Leiden, grote onzekerheid over het kunnen blijven huren van de Antonius kerk.

In de afgelopen vier jaar is het aantal leden verder afgenomen. De leeftijdsopbouw verschilt per gemeenschap. Bij de Actie Kerkbalans droegen in 2013 2.352 leden gemiddeld € 253,65 bij. Voor 2017: 2.036 leden met gemiddeld € 274,39. De zichtbaarheid van geloofsgemeenschappen heeft een impuls gekregen door video-impressies over hun identiteit en activiteiten.

De PgL heeft ervaring opgedaan met het Vitaliseringsfonds. Er is een totaalbedrag van € 113.651,46 toegezegd, waarmee 13 projecten zijn gefinancierd. De AK heeft de bestuurslast aanzienlijk verminderd door het aantal bijeenkomsten nagenoeg te halveren. Voor de afstemming van jaarrekening en begroting zijn afspraken gemaakt met het CvK die in de praktijk goed werken.

Wat betreft de gebouwen heeft het CvK een notitie opgesteld over de gemaakte en de te verwachten kosten en opbrengsten. In de Hooglandse kerk is een verwarming voor de Zomerkerk aangelegd en in de Regenboog en de Vredeskerk met haar belendende zalen zijn (audio)visuele voorzieningen aangebracht. Daarnaast heeft EnergiekLeiden voor alle vier de gebouwen een energierapport opgesteld en is voor 2018 € 50.000,- beschikbaar gesteld voor verduurzaming.

De ervaringen hebben ook duidelijk gemaakt dat niet alle voornemens zijn gerealiseerd. Zo is het pastoraal meldpunt niet van de grond gekomen en heeft een gezamenlijke folder niet het levenslicht mogen zien. Daarnaast bleek het alleen mogelijk het eerste jaar een ambtsdragersdag te organiseren. We zullen de komende vijf jaar blijven dromen, maar wel met voldoende besef voor de realiteit.

Kernwaarden

De ontwikkelingen in Leiden zijn ook op veel andere plaatsen te zien. De Protestantse Kerk in Nederland (PKN) heeft naar aanleiding daarvan het rapport Kerk 2025 opgesteld: 'Waar een woord is, is een weg'. We herkennen ons in de kernwoorden: transparantie, ruimte, eenvoud. Het rapport adviseert gemeentes om met een heldere structuur en met een open houding vooral 'back to basics' te gaan en de inhoud centraal te stellen.

Vanuit missionair verlangen heeft de PKN de afgelopen tien jaar ruimte gegeven aan nieuwe kerkplekken. Inmiddels zijn er ruim honderd kliederkerken en even zoveel pioniersplekken. Daarnaast wordt over huisgemeenten en witte vlekken gesproken. Wij volgen de discussies met belangstelling over nieuwe kerkvormen bij het tot stand komen van het rapport 'Tussen wildgroei en vernieuwing'. Hiervoor is de startnotitie van 1 febr. 2018 relevant.

De PgL bestaat uit vijf geloofsgemeenschappen met elk hun eigen identiteit, karakter en (geloof)accenten. In het beleid voor de komende periode gaat het zowel om de **vitaliteit in de bestaande geloofsgemeenschappen als om nieuwe vormen van vitaal geloofsleven in de PgL**. Kernwoorden zijn: 'geloof, gemeenschap en maatschappelijke relevantie'. Dit roept het beeld op dat in Johannes 14 wordt geschetst: 'In het huis van mijn Vader zijn veel kamers'.

De PgL met haar vijf geloofsgemeenschappen
zien wij als een open huis,
met een aantal verschillende vertrekken,
gekleurd door de Protestantse traditie,
waar de verhalen uit de Bijbel klinken,
waar wij geloof, hoop en liefde delen,
vol verlangen en bewogenheid,
om iets te betekenen voor de wereld waarin wij leven.

Geloven is leven vanuit een bron die je kracht en zin geeft. Geloven is de kracht van God en zijn zoon Jezus ervaren en doorgeven. Geloven is onvoorwaardelijke liefde ontvangen en geven. Geloven is je inzetten voor je medemens, de schepping, maar ook zorgen voor jezelf. Geloven doe je binnen en buiten de kerk. Met geloven kan je als vrij mens opnieuw beginnen. Het is spannend elkaar daarbij te ontmoeten, er voor elkaar en voor de stad te zijn. Dat is een prachtige taak die God onze Schepper voor ons heeft neergelegd. We willen met hart en ziel in Zijn Koninkrijk wonen en werken. De leden van de PgL, hoe verschillend soms ook, streven ernaar om geloof, gemeenschap en maatschappelijke relevantie in kernwaarden zichtbaar te maken. Deze waarden willen wij delen met mensen buiten de kerk: Inspiratie, Saamhorigheid, Verzoening, Gastvrijheid, Openheid en Hulpvaardigheid.

Op allerlei manieren zoeken we inspiratie, geleid door de Geest, waarbij ook kunst en cultuur bondgenoot zijn. Saamhorig wil zeggen dat we met elkaar de eredienst vieren en de maaltijd van de Heer delen, op zoek naar verzoening met God en elkaar. Gastvrij zijn we omdat iedereen welkom is. Openheid betekent dat we wel in een kring om Gods Woord staan, maar dat die kring open is en dat alle geluiden gehoord mogen worden. En dat de leden van de kerk nieuwsgierig zijn naar mensen buiten en binnen die kring en hen uitnodigen om deel te nemen aan de activiteiten. Onderling is men solidair met mensen die steun en zorg nodig hebben; lief en leed worden gedeeld. Samen met de Diaconie willen de leden van de geloofsgemeenschappen hulp geven door handen en voeten te zijn van onze Schepper.

Vitaliteit geloofsgemeenschappen

De levensvatbaarheid van een geloofsgemeenschap wordt bepaald met behulp van de gegevens van de matrix en de resultaten van de zelfscan. We verwachten dat de vijf geloofsgemeenschappen de komende vijf jaar zelfstandig hun activiteiten kunnen voortzetten, al kunnen zich onverwachte ontwikkelingen voordoen. Daarom zal een tussentijdse toets worden gedaan bij het ontstaan van een vacature, bij het wegvallen van de plaats van bijeenkomst of bij niet voorziene omstandigheden.

Wijkgemeente/geloofsgemeenschap

De Kerkorde spreekt over wijkgemeenten. Wijkkerkenraden zijn in een geografisch afgebakend gebied pastoraal verantwoordelijk voor de daar ingeschreven leden. Ook nieuwkomers worden via het geografisch principe ingeschreven, tenzij zij een voorkeur voor een andere wijkgemeente kenbaar maken. In de PgL gebruiken de meeste wijken inmiddels de aanduiding geloofsgemeenschap. Dat dekt naar hun mening beter de werkelijkheid. Er zijn verschillende geloofsgemeenschappen waar het aantal leden van buiten de geografische wijk substantieel hoger ligt dan van daarbinnen. Daarom wordt voorgesteld de term wijkgemeente te vervangen door geloofsgemeenschap. Bij de eerstvolgende aanpassing van de Plaatselijke Regeling zal dit worden meegenomen.

De vitaliteit in de vijf geloofsgemeenschappen van de PgL is hieronder uitgedrukt rond het drieluik geloof, gemeenschap en maatschappelijke relevantie.

Oecumenische geloofsgemeenschap De Regenboog, Merenwijk

De Regenboog is een gemeenschap van gelovigen voor wie geloven geen zeker weten is maar een zoeken in vertrouwen op Jezus, waarbij Hij onze gids is en wij leren van elkaar. Het is geloven beleefd als 'betekenis geven', 'leven in het besef deel te zijn van een jezelf overstijgend geheim' of 'leven van verwondering'. Wij delen met elkaar de overtuiging dat geloven een levenshouding is die ertoe doet in deze wereld. De ervaring van saamhorigheid is een vitale kracht in onze geloofsgemeenschap die ons doet omzien naar elkaar en de wijk waarin wij wonen.

Daadwerkelijke oecumene heeft geleid tot een geloofshouding gekenmerkt door openheid, luisteren, zoeken, waardering voor veelkleurigheid, nieuwsgierigheid en respect voor andermans opvattingen, flexibiliteit en creativiteit. Het heeft geleid tot een verrijking en intensievere beleving van rituelen, liturgie en mystiek. Vieringen, rituelen, gesprek, poëzie, kunst, film, muziek en leerhuis inspireren, bemoedigen en voeden ons. Tezamen vormen zij de bronnen voor het geestelijk leven van de geloofsgemeenschap. In het omzien naar elkaar en de wereld geven wij handen en voeten aan ons geloof. Met Regenboogdis, pastorale bezoeken, voorlezen en huiswerkbegeleiding, Allerzielen buiten, Regenboog open en inzamelen van voedsel voor de Voedselbank zetten wij ons in voor onze medemens. Wij zijn een buurtkerk in onze inzet voor de Merenwijk. Wij zijn een GroeneKerk met aandacht voor duurzaam leven en het welzijn van onze aarde.

Voor de komende vijf jaren willen wij verder gaan in de voetsporen van het beleidsplan 'Vitale oecumene', zodat wat bereikt is bevestigd en verder ontwikkeld kan worden en wat nog niet bereikt is vorm kan krijgen. Dit betekent:

- Voortzetten van de oecumenische samenwerking binnen de moederkerken.
- Voortzetten en bevestigen van het tweesporenbeleid: (1) betrokkenheid en vitaliteit van de kern van actieve leden behouden en versterken, en (2) meer naar buiten treden om als Regenboog maatschappelijk van betekenis te zijn in de Merenwijk.

- Voortzetten en uitbreiden van de samenwerking binnen de PgL met de Protestantse geloofsgemeenschap De Verbinding en de protestantse gemeente Leiden-Zuidwest.
- Voortzetten en verder ontwikkelen van een gevarieerd aanbod van vieringen waarbij niet alleen de traditionele kerkganger aan zijn trekken komt, maar waardoor ook andere groepen worden aangetrokken.
- Bevestigen van de bestuurlijke hervorming en voortdurende aandacht houden voor de balans tussen draagkracht en bestuurslast.

Leiden Zuidwest

Wijkgemeente Leiden Zuidwest (LZW) is thuis in de stadsdelen Zuid-West en Stevenshof. Zij wordt gevormd door een kleine hechte, warme, actieve geloofsgemeenschap in de leeftijd 50-plus. Naast deze kern is een erg grote rand niet-betrokken leden. Aangeraakt en gedragen door de Heilige Geest, en met de Bijbel als bron en richtsnoer, zijn we als gemeenschap met elkaar op weg; onderweg viere we het leven, bemoedigen we elkaar en sporen elkaar aan om te leven als kinderen van de Eeuwige, om Jezus te volgen, en weten we ons geroepen tot inzet voor onze naasten, dichtbij en ver weg.

Vertaald naar de mogelijkheden en dromen van LZW komen we op vier kernwaarden: viere, ontmoeten, verdiepen en presentie. Viere als op allerlei manieren beleven van ons geloof. Ontmoeten als de manier waarop wij een geloofsgemeenschap vormen, in gesprek gaan of samenwerken met anderen binnen de PgL maar ook erbuiten, en er voor de ander willen zijn. Verdiepen als manier om ons geloof te laten landen in onze harten en hoofden. Presentie als de manier waarop we gezicht zijn als gemeenschap.

De zondagse vieringen vormen het hart van onze geloofsgemeenschap. Deze worden geleid door eigen voorganger(s) en gastvoorgangers en worden muzikaal ondersteund door vrijwillige organisten, instrumentalisten en projectkoren. Na afloop is er koffie/thee. Hierbij is veel ruimte voor onderlinge ontmoeting, waarbij ook gasten van harte uitgenodigd zijn. De komende beleidsperiode heeft dit wederom onze aandacht, alsmede uitbreiding met verschillende activiteiten als een maaltijd. Er zijn veel gesprekskringen, ook in verzorgingshuizen, die wij willen onderhouden en eventueel uitbreiden.

Het is zaak voor onze gemeenschap zonder eigen gebouw in bezit, te zorgen voor geschikte ruimtes voor viering en toerusting, met aandacht voor de bereikbaarheid voor ouderen. Ook is belangrijk dat er gebouwen zijn in beide stadsdelen van onze geloofsgemeenschap, met een duidelijke en uitnodigende uitstraling en presentie, om de zichtbaarheid van onze gemeenschap en de PgL in het algemeen te verhogen. Op dit moment huren wij de R.K. Antoniuskerk (Zuid-West) en de R.K. Maria-Middelareskerk (Stevenshof) als plek van viering. Nadeel hiervan is de afhankelijkheid. Een proces van zoeken naar een eigen ruimte voor viering en nevenruimte is vanaf zomer 2018 ingezet. De Verdieping (Stevenshof) huren wij voor ontmoeten en verdiepen buiten de vieringen. Punt van beleid is het opknappen van deze ruimte; begrote kosten zijn najaar 2017 reeds ingediend.

Er zijn veel verpleeghuizen en zorgcentra in Zuid-West. In deze huizen en ook in de wijk wonen veel oudere gemeenteleden voor wie onze wijkgemeente er wil zijn. Bestaande initiatieven als boottocht en verjaardagsfeest, en het recente Buurtinitiatief willen we graag continueren. De intentie is om als geloofsgemeenschap zelfstandig te blijven. Wel willen we graag met andere

(geloofs-)gemeenschappen binnen en buiten de PgL gezamenlijke projecten opzetten. Met de R.K. parochiekern Lam Gods zijn nu al een paar gezamenlijke vieringen en toerustingsactiviteiten.

Momenteel werken twee professionele krachten, een predikant en ouderenwerker, samen voor 100% op tijdelijke basis. Zij worden ondersteund door de kerkenraad en andere vrijwilligers. LZW meent dat voor de continuïteit en stabiliteit van de gemeenschap het vruchtbaar is, in elk geval een betaalde kracht voor onbepaalde tijd aan te stellen. Dit is reeds aanhangig gemaakt bij de AK.

De Marewijkgemeente

De Marewijkgemeente is een orthodoxe geloofsgemeenschap met een open karakter, een gemeente die wil staan in de traditie van de gereformeerde belijdenis en waarin iedereen welkom is. De gemeente heeft zich de laatste decennia ontwikkeld tot een 'stadsgemeente met orthodoxe kleur'. Daarbij moet opgemerkt worden dat een deel van de gemeenteleden afkomstig is uit omliggende geografische gemeenten en zich vanwege de orthodoxe identiteit van de Marewijkgemeente heeft aangesloten. Kernwaarden binnen de gemeente zijn: genade, verbondenheid en openheid. De geloofsgemeenschap is jong en kent veel kinderen.

De eredienst kenmerkt zich door herkenbaarheid, rust en een accent op de prediking. Onderlinge betrokkenheid wordt vormgegeven door onder andere Bijbelkringen, koffiedrinken na de dienst, het gemeenteblad Mare48, gebedsbrief, meeleeftmail, gemeenteweekend, Marekampeer, en vele andere activiteiten. Het laatste decennium is er veel geïnvesteerd om de gemeente toe te rusten in 'discipelschap', in het 'christen-zijn' in denken en doen, in het leven van elke dag. Daarbij is er van jong naar oud een 'leertraject' en is gemeente breed het Focustraject van de Inwendige Zendingbond gevolgd.

Binnen de Marekerk willen we als gemeente en als individuele gemeenteleden de bevrijdende boodschap van het Evangelie in de samenleving in woorden en daden zichtbaar maken. Het kunstproject, alphadiensten, open kerk, Voedselbank, straatpastoraat, Stichting Present, gezamenlijke activiteiten met de buurtvereniging zijn hier voorbeelden van. Dit naast de vele activiteiten die gemeenteleden thuis ontplooiën om er voor de medemens te zijn.

De komende jaren zullen in het teken staan van een bezinning op de liturgie en toerusting van jongeren. Daarnaast is het plan de ingang van de kerk aan te passen, met name om de entree een meer uitnodigend karakter te geven. Er zal worden geïnvesteerd om de kerk energiezuiniger te maken (GroeneKerk). Tenslotte willen we de 'beaming faciliteiten' in de kerk verbeteren op een manier die recht doet aan het karakter van het historische kerkgebouw.

De Verbinding

Protestantse geloofsgemeenschap De Verbinding leeft vanuit het verbond tussen God en zijn mensen. Dit verbond schenkt vertrouwen en voedt het verlangen te leven in verbinding met de samenleving, andere geloofsgemeenschappen en de directe omgeving (de wijk). Vanuit deze verbinding zijn wij op zoek naar wat ons leven zin geeft, hoe wij van elkaar kunnen leren en elkaar tot steun kunnen zijn. Wij zijn een kleiner wordende geloofsgemeenschap, de gemiddelde leeftijd van onze leden stijgt en we leven in een tijd waarin het niet meer vanzelf spreekt te geloven. Dit doet een beroep op onze creativiteit en betekent dat wij realistisch omgaan met onze ambities. Wij geven uiting aan ons verlangen, onze ambitie en inspiratie door met elkaar te vieren, te belijden, te leven en te handelen. Geïnspireerd door Jezus Christus en Gods geest staan wij open voor iedereen die op zoek is naar God, zingeving, bemoediging, geborgenheid of troost. Wij zijn een

thuis voor wie troost, bemoediging en geestkracht zoekt in het leven, geïnspireerd door Gods Geest en het samenvattende gebod: 'Heb God lief, en heb uw naaste lief als uzelf.'

De centrale doelstellingen van De Verbinding voor de komende beleidsperiode zijn:

- Binnen en buiten de PGL op basis van openheid, wederzijdse betrokkenheid en respect in gesprek blijven over samenwerking, zonder voorwaarden vooraf of een vaststaand einddoel.
- Doorgaan met het zoeken naar nieuwe, aansprekende vormen van vieren, met actieve participatie van gemeenteleden.
- Kinderen en jongeren actief blijven betrekken bij de geloofsgemeenschap. Hierbij zoeken wij naar aansprekende vormen om de ideeën en wensen van de kinderen en jongeren te laten doorklinken binnen onze geloofsgemeenschap.
- Met zorgvuldigheid en liefde verder werken aan de opbouw van het pastoraat in onze geloofsgemeenschap en werken aan beleidsvorming voor de (middel)lange termijn.
- Voortdurend zoeken naar manieren van leren die passen in deze tijd.
- Nog actiever, met vertrouwde en vernieuwende vormen, communiceren over wie wij zijn en wat wij doen, zowel binnen onze geloofsgemeenschap als naar buiten toe.
- Streven naar een optimaal gebruik van onze gebouwen voor kerkelijke en andere activiteiten, waarbij onze gebouwen herkenbare en toegankelijke plaatsen in de stad zijn.
- Vertrouwde en vernieuwende inkomstenbronnen aanboren om vanuit een gezonde financiële basis vorm en inhoud te geven aan onze geloofsgemeenschap.
- Met elkaar in gesprek blijven over wat we als gemeente willen doen, wat anders kan, of wat niet meer hoeft.

Leidse Binnenstadsgemeente

De LBG is een geloofsgemeenschap waar, vanuit de joods-christelijke traditie, een verrassende uitleg van de Bijbel hoop, richting en ruimte geeft in tal van ontmoetingen. Inspiratie en vragen helpen verder, vastomlijnde zekerheden doen dat niet. We verbinden ons door te zoeken, te vieren en te leren. Dat komt in het bijzonder tot uitdrukking in de eredienst. Daar beleven we in een herkenbare en rijkgeschakeerde liturgie ons geloof, in het bijzonder tijdens de hoogtijdagen.

We zijn een geloofsgemeenschap met hechte wortels in de stad en met veel leden afkomstig uit geografische gemeenten binnen en buiten Leiden en hechten aan identiteit en kwaliteit en ervaren het geloof in de ruimte van de monumentale Hooglandse kerk met licht, stilte, rituelen en symbolen. Kerkmuziek zien we als deel van onze geloofsbeleving. We hebben afgestemde en geïntegreerde activiteiten met BKL, zoals Cantatediensten, Choral Evensongs en Kerstnachtdiensten. Daarmee wordt een ander en breder publiek aangesproken.

We zijn mensen met verschillende achtergronden, die verbinding leggen met elkaar door gezamenlijk te zoeken naar het goddelijk geheim en de kracht van het Evangelie. Zo geven we ook richting aan ons diaconaal en pastoraal handelen. In onze gastvrije gemeenschap kunnen we zijn wie we zijn. We zijn kerk in de stad en verbinden ons door te dienen. We zijn hierin eigentijds en actueel en spelen in op wie hulp nodig heeft in de samenleving. Er is daarbij een intensieve samenwerking met de Joodse gemeenschap en er zijn goede contacten met de moslimgemeenschap.

Gezien de ontwikkelingen die op ons afkomen, zijn we flexibel en bieden ruimte aan concrete activiteiten voor jeugd en jongvolwassenen, waarbij verrassing en openheid breed verbinden. Daarmee tonen wij tevens onze betrokkenheid bij toekomstige generaties. We zijn er ook voor mensen die behoefte hebben aan zingeving en spiritualiteit in een samenleving waar instituties

minder belangrijk worden. Via nieuwe netwerken, waarmee verbinding wordt gezocht in de Leidse samenleving, worden deze mensen benaderd. Ten slotte willen we in onze geloofsgemeenschap vragenderwijs leren, waardoor verdieping en verbinding ontstaat.

De activiteiten van onze geloofsgemeenschap staan onder de noemers van 'ontmoeten', 'kathedraal van het licht' en 'kerk in de stad'. De LBG is aangesloten bij het netwerk van 'iconische kerken'. In een tijdsgewricht van individualisering en ontkerkelijking blijken oude stadskerken een bijzondere aantrekkingskracht te hebben op mensen die spiritualiteit en zingeving zoeken.

Voor de komende periode richten we ons op:

- Zondagse vieringen met open en actueel karakter.
- Cursussen om kennis te maken met de actualiteit en relevantie van Bijbelse verhalen.
- De verdere verbreding van de Kliederkerk en jeugd- en jongerenevents.
- Zingen en musiceren in de Hooglandse, waarbij aandacht voor jeugd en jongeren en nieuwe Vespers.
- Het vergroten van de zichtbaarheid van de kerk in de stad. Het ruimte maken in de 'Kathedraal van licht' voor mensen van diverse achtergronden, ook voor zin-zoekers en twijfelaars.
- Het vereenvoudigen van het bestuursmodel, waarbij BKL verder gaat als zelfstandige commissie van de LBG met eigen en samenwerkingsprojecten. De 0.1 fte wordt aan de LBG toegevoegd.

Bijzonder Kerkenwerk Leiden

De taak van BKL is om het Evangelie te communiceren met mensen die geen of een zwakke band met de kerk hebben, maar wel religieus geïnteresseerd zijn. De uitdaging hierbij is om laagdrempelige vormen te vinden, die aansluiten bij leef- en denkwijze van ouderen en jongeren.

De activiteiten van BKL, zoals de jaarlijkse serie van Cantatediensten en Evensongs, trekken de aandacht van velen en voorzien in een duidelijke behoefte. Van gelovigen en religieus geïnteresseerden tot zoekenden en muziekliefhebbers in de stad en de regio. Deze belangstelling en verscheidenheid is gebleken bij enkele onderzoeken die onder deelnemers zijn gehouden. Ongeveer de helft van de bezoekers heeft een niet-kerkelijke achtergrond. De activiteiten leiden regelmatig tot het verlenen van ad hoc pastoraat.

Het concept van de Evensongs is aangepast. Het tijdstip is vervroegd, de opstelling is verplaatst naar het Hoogkoor van de Hooglandse kerk waarbij naast sfeer en intimiteit optimaal gebruik wordt gemaakt van de muzikale beleving rond het Willis orgel.

De drie Kerstnachtdiensten in de Pieterskerk en de Cantatedienst op Oudejaarsavond worden al geruime tijd gezamenlijk met de LBG georganiseerd. Deze samenwerking is de afgelopen periode verder geïntensiveerd. Zo zijn de activiteiten in de periode voor Kerst (Joris' Kerstboom) met elkaar uitgevoerd en is de aanvraag voor de nieuwe Vesperdiensten gezamenlijk ingediend. Bij de activiteiten van 'Citykerk' van de LBG zal samen met BKL worden opgetrokken. Verder zijn de bestuurlijke contacten uitgebreid en worden de activiteiten in goed onderling overleg afgestemd. Daarom zal het bestuursmodel worden vereenvoudigd, waarbij de bestaande praktijk uitgangspunt is.

De afgelopen beleidsperiode heeft de LBG opnieuw 0.1 fte predikantsplaats aan BKL beschikbaar gesteld. Ook andere geloofsgemeenschappen zouden een vergelijkbare centrale inspanning doen. De beoogde resultaten hiervan blijven evenwel uit. De AK heeft eerder besloten om de activiteiten

van Open Kerk Leiden onder de AK te plaatsen en die van BKL samen te laten gaan met de LBG. Open Kerk Leiden heeft haar activiteiten inmiddels stopgezet. De accenten voor de komende periode zijn:

- Het continueren van de jaarlijks zes Cantatediensten, zes Evensongs, een Kinderkerstfeest en twee Kerstnachtdiensten.
- Het uitvoeren van het gezamenlijke project 'Herdenken en vieren' met een St. Pancrasvesper en een vesper rond Allerzielen.
- Met de nieuwe predikant en nieuwe organist van de LBG een gezamenlijke oriëntatie op verdere verdieping en verbreding activiteiten.
- Het vereenvoudigen van het bestuursmodel, waarbij BKL verder gaat als zelfstandige commissie van de LBG met eigen en samenwerkingsprojecten.
- Het handhaven van de waardering voor de pastorale ondersteuning van BKL met 0.1 fte predikantsplaats en deze eerder door de LBG beschikbaar ruimte weer aan de LBG toe te voegen.

Diaconie

De diaconale opdracht van de PgL krijgt in Leiden vorm in het diaconaat van de geloofsgemeenschappen dat valt onder verantwoordelijkheid van de kerkenraden van de geloofsgemeenschappen en in het stedelijk diaconaat dat valt onder de verantwoordelijkheid van het College van Diakenen (CvD).

De geloofsgemeenschappen roepen uit hun midden mensen tot het ambt van diaken. Aan hen is de opbouw van de gemeente toevertrouwd met het oog op haar dienst in de wereld. De geloofsgemeenschappen geven invulling aan het diaconaat op een manier die past bij de geloofsgemeenschappen. Voorbeelden van diaconaat door de geloofsgemeenschappen zijn huiswerkbegeleiding, Regenboogdis, Allerzielen en Inloopkoffie (Merenwijk), de Mobiele Theebrigade en fietsenreparatieproject (De Verbinding), boottocht senioren (Leiden Zuidwest), en de Koningclub (Marewijk).

Iedere geloofsgemeenschap vaardigt een diaken af naar het CvD. Naast deze vijf leden heeft het CvD een voorzitter, secretaris en penningmeester. Zij vormen het dagelijks bestuur van het CvD. Aan het CvD is het stedelijk diaconaat toevertrouwd. Het CvD wordt ondersteund door vijf kerkelijk werkers, een secretaresse, een conciërge en een financieel administrateur. Dit diaconale team staat onder leiding van een coördinator. De medewerkers hebben hun werkplek in Diaconaal Centrum De Bakkerij. Zij worden geholpen door ruim 50 vrijwilligers.

Sinds november 2010 is er een formele samenwerkingsovereenkomst met de diaconie van de parochie HH Petrus en Paulus van Leiden. Zij staat financieel garant voor het werk van de RK diaconaal werker verbonden aan De Bakkerij en kent een eigen Parochieel Diaconaal Beraad, waarin vertegenwoordigers van de diverse parochiekernen van Leiden e.o. vertegenwoordigd zijn. Sinds de komst van de RK diaconaal werker zijn alle nieuwe activiteiten en projecten van aanvang interkerkelijk opgezet en worden ze ook door beide diaconieën gedragen.

Vitaliteit op stedelijk niveau

Naast de vitale activiteiten van de afzonderlijke geloofsgemeenschappen zijn er mogelijkheden om in goede afstemming met andere PgL-gemeenschappen activiteiten op te zetten. De laatste jaren is die samenwerking van onderop gegroeid. Die lijn wordt voortgezet. Prioriteiten voor de komende periode zijn: zichtbaarheid in de stad, verduurzamen en diaconale zorg.

Zichtbaarheid in de stad

De PgL is met haar geloofsgemeenschappen zichtbaar in de stad bij kerkelijke hoogtepunten en present bij enkele hoogtepunten in de stad. Hierbij wordt gebruikt gemaakt van de middelen zoals aangegeven in het PgL-communicatieplan. Dit betekent dat jaarlijks € 15.000,- beschikbaar is en eenmalig € 12.000,- voor een lezersonderzoek bij het Leids Kerkblad en het aanslingeren van de verschillende activiteiten.

Kerkelijke hoogtepunten en bijzondere gebeurtenissen. De geloofsgemeenschappen zijn in gecoördineerd verband zichtbaar aanwezig in de stad. De activiteiten in de week voor Kerst in de Hooglandse kerk en die van de Merenwijk, De Verbinding en Zuidwest bij de winkelcentra worden voortgezet en financieel ondersteund. De kerk wordt ook meer zichtbaar in de Stille Week en met Pasen. Daarnaast zijn er verschillende projecten rond Allerzielen waarbij een directe relatie tussen kerk en samenleving wordt gelegd. Ten slotte biedt deelname aan de landelijke actie Kerkproeverij ('Back to church') jaarlijks de mogelijkheid vrienden en bekenden voor een viering in één van de geloofsgemeenschappen uit te nodigen. Daarnaast wordt accent gelegd op de culturele betekenis van de christelijke feestdagen en kerkgebouwen.

Voor inwoners van de stad en bezoekers zijn kerken een plek waar een kaarsje gebrand kan worden. Het zijn momenten van bezinning op leven en dood die in de huidige maatschappelijke context steeds belangrijker worden. De ruimte dat iemand kan zijn wie hij/zij is, is hierbij belangrijker dan de religieuze achtergrond. De kerkgebouwen hebben een uitnodigend karakter. Een stilleruimte past hierin. Daarnaast is er bij bijzondere maatschappelijke gebeurtenissen in ieder geval één van de kerkgebouwen open.

Er is een duidelijke zichtbaarheid van de kerk in de stad bij de 3 oktober viering in de Pieterskerk. De kerk kan zich ook tonen bij de Lakenfeesten in combinatie met het concept van Kerkennacht. Daarnaast kan ingespeeld worden op de week van de eenzaamheid die elk jaar met een landelijk thema wordt georganiseerd. Ten slotte hebben de verschillende geloofsgemeenschappen hun contacten in de stad en wijken.

Voor de verdere uitwerking van de zichtbaarheid in de stad wordt verwezen naar het PgL-communicatieplan dat op 28 augustus 2018 door de AK is goedgekeurd.

Verduurzamen

Duurzaamheid is één van de kernpunten in het beleid van de PgL. De vijf geloofsgemeenschappen zijn vanaf oktober 2016 aangesloten bij het platform GroeneKerken van de PKN. Er zijn vier Energierapporten beschikbaar, die een goede basis bieden voor investeringen die de gebouwen meer duurzaam maken en de exploitatielasten verminderen. In 2018 is hiervoor een bedrag van € 50.000,- vrijgemaakt. Op basis van de Energierapporten zal deze lijn de komende vijf jaar worden doorgetrokken. Daarbij wordt een afschrijvingsperiode van maximaal 20 jaar gehanteerd. Voor investeringen met een langere terugverdientijd zal een beroep worden gedaan op externe financiering. Jaarlijks is er een voorziening van € 50.000 om te investeren waarover volgens de gebruikelijke systematiek zal worden afgeschreven. De PgL werkgroep

'Investeren om te besparen' bereidt de plannen voor en zal bij projecten actief de publiciteit zoeken.

De afgelopen periode zijn beleggingen verduurzaamd en ondergebracht bij één beheerder. Dit heeft de transparantie vergroot. Naast de keuze om te investeren in bedrijven die de mens en de planeet niet schaden, wordt ingezet op investeringen in activiteiten die de mens en de planeet goed doen. De resultaten worden actief uitgedragen in het Platform GroeneKerken en in de Leidse regio.

Diaconie

Al 'in den beginne' stelt God vast dat het niet goed is als de mens alleen is. Mens zijn kun je alleen in relatie met andere mensen. Dit samenleven vraagt om aandacht en zorg voor elkaar, in het bijzonder voor hen die buiten de boot dreigen te vallen. Naastenliefde is een kernwaarde van het christelijk geloof. Vanouds hebben de kerken hieraan handen en voeten gegeven in het diaconaat. Onze participatiemaatschappij stelt hoge eisen aan de sociale vaardigheden van de mensen, waardoor mensen in de knel komen. Zij vragen om diaconale aandacht en hier ligt een uitdaging voor de PgL voor de komende beleidsperiode.

Voor deze diaconale aandacht zijn nodig:

- Ontmoeting. Aandacht voor de ander begint met het ontmoeten van elkaar en in contact komen. Diaconale aandacht vraagt daarom om plekken en gelegenheden waar ontmoeten van mensen mogelijk is.
- Oprechte belangstelling. Een relatie vraagt de ander te nemen zoals die is, hoe anders dat ook mag zijn dan je zelf bent. Diaconale aandacht bevestigt de eigenwaarde van de ander en projecteert geen maatschappelijk gewenst ideaalbeeld op de ander.
- Tijd. Vertrouwen winnen gaat niet in tien minuten, maar vraagt om tijd en rust om te vragen en te luisteren. Diaconale aandacht kan hiermee iets bieden waaraan het met name in professionele hulpverlening vaak ontbreekt.
- Opmerkzaamheid. De zorgen van mensen kunnen velerlei zijn en soms verborgen blijven in hun verhaal: vereenzaming, zorgen over wonen, werk, relaties of schulden, armoede, taalachterstand en laag geletterdheid of beperkte zelfredzaamheid. Diaconale aandacht vraagt om het opmerken van de kwetsbaarheid van mensen.
- Behulpzaamheid. Voor sommige problemen hoef je niet geleerd te hebben om te kunnen helpen. Diaconale aandacht opent de weg naar eenvoudige hulpverlening. Voor ingewikkelde problemen is verwijzing naar professionele hulpverleners aangewezen.
- Signaleren. Diaconale aandacht kan structurele misstanden en problemen aan het licht brengen. Het signaleren hiervan maakt stappen mogelijk richting politiek, gemeentebestuur of instanties.

Pastorale zorg

Elke vitale geloofsgemeenschap heeft voor deze beleidsperiode recht op een pastorale formatie waarvan het minimum op 0.5 fte is vastgesteld. De omvang van de professionele pastorale formatie is bepaald op 4 fte's die volgens de matrix worden verdeeld. Deze verdeelsleutel wordt ongewijzigd gehandhaafd, zoals bij de instrumenten nader uitgelegd. Er kunnen tussentijdse wijzigingen zijn als sprake is van een vacature. Dan geldt een toekenning van het aantal fte's op basis van de laatst vastgestelde uitkomsten van de matrix.

In alle geloofsgemeenschappen wordt ervaren dat het een grote uitdaging is om de pastorale taken binnen de beschikbare tijd uit te voeren. Dit wordt nog versterkt door het teruglopend aantal vrijwilligers om pastorale taken uit te voeren. Een eenvoudiger en efficiënter bestuur maakt ruimte, maar dat is onvoldoende. Daarom is pastoraat één van de accenten voor de komende periode. Er wordt jaarlijks een aanvullend bedrag van één fte predikantsplaats (€ 85.000,-) voor de periode 2019-2023 beschikbaar gesteld. Dit zal flexibel en voor bepaalde tijd worden ingevuld. Een dergelijke investering is verantwoord gezien de andere financiële maatregelen en het vermogen dat de afgelopen jaren is opgebouwd. Het onderwerp pastoraat zal in het eerste jaar tijdens een bijeenkomst van de AK worden besproken.

De tijdelijk toegekende extra financiële middelen zullen gelijk - elk 0.2 fte - over de geloofsgemeenschappen worden verdeeld. De geloofsgemeenschappen dienen afzonderlijk of met een ander voorstellen in voor het besteden van deze extra toegekende middelen. De AK toetst de voorstellen terughoudend en op hoofdlijnen.

Vrijwilligers en bestuur

Ook de PgL en haar geloofsgemeenschappen hebben te kampen met een gebrek aan vrijwilligers. De samenleving vergrijsd en het is, met name in jonge gezinnen, vaak passen en meten om een balans tussen werk, privé en kerk te vinden. De PgL en haar geloofsgemeenschappen proberen daarop zo goed mogelijk te anticiperen door in tijd afgebakende projecten, door optimaal gebruik te maken van aanwezige talenten, door het beschikbaar stellen van vergoedingen en inzetten van professionals en door een vereenvoudiging van het bestuursmodel. Daarnaast zal met inzet van externe deskundigheid de efficiëntie en effectiviteit van het bestuur en de kosten voor overhead kritisch worden bezien.

Vergoedingen en professionals

Daar waar voor kernfuncties na herhaald zoeken geen vrijwilligers kunnen worden gevonden, zullen vrijwilligersvergoedingen beschikbaar worden gesteld of zo nodig professionals worden ingezet. Voorafgaand aan het inzetten van professionals zullen de taken en verantwoordelijkheden van de huidige vrijwilligers kritisch worden bezien. In de jaarrekening 2017 staat dat voor vrijwilligersvergoedingen € 9.000,- is uitgegeven, waarvan er enkele vervallen in de nieuwe beleidsperiode. Er komt jaarlijks een op de behoefte toegesneden financiële voorziening voor professionalisering en vergoedingen voor vrijwilligers voor kernfuncties waarvan vacatures niet op de gebruikelijke wijze kunnen worden ingevuld. Daarnaast wijst de Beleidscommissie op de mogelijkheid voor vrijwilligers om een schenking te doen voor de uren die aan de PgL zijn besteed. (Zie belastingdienst.nl, vrijwilligersvergoeding).

Vereenvoudiging bestuur PgL

In aansluiting op de Kerk 2025 staan we een eenvoudiger bestuursmodel voor. De AK handhaaft de halvering van het aantal bijeenkomsten, waarmee de laatste periode goede ervaring is opgedaan. Daarnaast zal de omvang van de AK worden verkleind. Elke geloofsgemeenschap vaardigt één vertegenwoordiger af en benoemt een reserve lid. De voorzitter en de scriba van de

AK zijn boventallig. Bij begrotingen en jaarrekeningen vindt vooraf afstemming tussen AK en CvK plaats. De bestuurlijke last kan verder worden verminderd door een projectmatige opzet van activiteiten. Het CvD zet de lijn van 'lean and mean' vergaderen door. De bestuurlijke aspecten van het CvK worden bij onderstaand genoemd onderzoek meegenomen.

Vereenvoudiging bestuur geloofsgemeenschappen

In de geloofsgemeenschappen signaleren we dezelfde uitdagingen om met minder mensen gemotiveerd de taken te kunnen uitvoeren. We zullen verder gebruik maken van ervaringen in andere gemeentes waar op creatieve wijze vrijwilligers worden gezocht en ingezet. In LZW zullen met een afgeslankte kerkenraad de kerntaken worden uitgevoerd. In de Marewijk functioneert het moderamen steeds meer als dagelijks bestuur en bespreekt de kerkenraad voornamelijk inhoudelijke onderwerpen. In de LBG wordt een vergelijkbaar model overwogen, waarbij de kerkenraad wordt uitgebreid en minder bijeenkomt. Een talentenenquête heeft nieuwe actieve leden opgeleverd. De Merenwijk heeft de organisatiestructuur de afgelopen jaren vereenvoudigd. De Verbinding heeft het aantal vergaderingen van haar moderamen drastisch beperkt. De kerkenraad van De Verbinding vergadert maandelijks, drie of vier keer per jaar in de vorm van een themabijeenkomst die openstaat voor belangstellende gemeenteleden.

Uitbesteden en werken op projectbasis

Er worden de komende jaren veel veranderingen verwacht in de richtlijnen van de landelijke kerk. Begrotingen en jaarrekeningen krijgen andere formats. Daarnaast heeft de nieuwe accountant van de PgL gewezen op het aanbrengen van enkele noodzakelijke aanpassingen in de jaarrekening en vraagt de privacywetgeving de nodige aandacht. Aan de andere kant liggen er volop kansen en mogelijkheden om de werklast te verminderen door het zoveel mogelijk automatiseren van wederkerende handelingen. Bovendien is het goed aan het begin van een nieuwe beleidsperiode taken en verantwoordelijkheden van professionals en vrijwilligers kritisch te bezien. Wat jaren noodzakelijk of wenselijk is geweest, behoeft dat nu niet meer te zijn. Daarin past ook een verkenning om meer werkzaamheden uit te besteden en toepassing van het principe 'lean and mean'. Daarom is besloten dat AK en CvK gezamenlijk een extern onderzoek te laten verrichten over bovenstaande punten. Hiervoor is eenmalig een bedrag van € 20.000,- in de begroting 2019 opgenomen.

Beleidsinstrumenten

Algemeen

Voor het pastorale en diaconale werk en de presentie in de samenleving zijn mensen en middelen nodig. Voor een verantwoorde toedeling is de begroting het geëigende instrument. Daarbinnen is er een matrix voor de verdeling van de fte's en een zelfscan om ook inzicht te krijgen in de kwalitatieve kenmerken van de geloofsgemeenschap en elkaar te leren kennen en te inspireren.

Matrix

In algemene zin heeft de matrix als instrument gezorgd voor de gewenste rust en duidelijkheid. Er bestaat naast waardering ook scepsis en misverstanden over de doelstelling en reikwijdte van de matrix. Voor de duidelijkheid: de matrix gaat niet over de totale pastorale formatie, maar alleen over de verdeling daarvan over de geloofsgemeenschappen. Die verdeling wordt één keer in de beleidsperiode gemaakt en alleen tussentijds toegepast als sprake is van een vacature of onvoorziene omstandigheden. Dan wordt getoetst of sprake is van voldoende vitaliteit en het daarmee samenhangende toekomstperspectief. Als dat het geval is, geldt het uitgangspunt dat contracten voor onbepaalde tijd worden gesloten.

De matrix is tot stand gekomen na gesprekken met gemeenten in vergelijkbare plaatsen en zorgvuldige afweging van verschillende factoren. Er zal altijd een verdeelsleutel nodig zijn voor de verdeling van schaarse middelen. De matrix is een instrument om een balans te vinden tussen solidariteit en eigen verantwoordelijkheid. Er is op basis van de matrix een beroep gedaan op de verantwoordelijkheid om financieel naar vermogen bij te dragen om de activiteiten van de eigen geloofsgemeenschap te bekostigen. De positieve resultaten zijn bij de Actie Kerkbalans zichtbaar.

De uiterste alternatieven voor de matrix zijn financieel zelfstandige geloofsgemeenschappen of het opheffen van de zelfstandigheid van de geloofsgemeenschappen. Wij zijn van mening dat geen van beide uitersten binnen de PgL op een breed draagvlak kan rekenen. Los daarvan is de commissie van oordeel dat het niet in de rede ligt dit instrument, dat in de vorige beleidsperiode na grondige studie is uitgevoerd, na één beleidsperiode weer te verlaten. Daarnaast is de verwachting dat het wijzigen van de matrix door onderdelen toe te voegen of te wijzigen niet tot een wezenlijk andere cijfermatige verhouding tussen de geloofsgemeenschappen zal leiden.

Tijdens het gesprek met het ministerie van predikanten is naar voren gekomen dat de afspraken over de indicatoren (doop, belijdenis, huwelijk en begrafenis) bij parameter 3 als (te) stringent worden ervaren. Een commissie met vertegenwoordigers uit de geloofsgemeenschappen beziet een eventuele verruiming van de indicatoren van parameter 3. Daarbij is een heldere afbakening en eenduidige toepassing een voorwaarde. De huidige afspraken gelden totdat tussen de geloofsgemeenschappen overeenstemming is bereikt over een aanpassing. Daarnaast beziet de commissie het verschil tussen de uitkomst van de matrix en de feitelijke omvang van de pastorale fte's in de geloofsgemeenschappen.

Zelfscan

De eerste ervaringen met de zelfscans zijn positief. Het heeft misverstanden uit de wereld geholpen en begrip gekweekt. Het is belangrijk dat de geloofsgemeenschappen elkaar op de hoogte houden van ontwikkelingen. Ook in de komende periode zullen de zelfscans tweejaarlijks worden gehouden waarbij de vier prioriteiten uit het beleidsplan centraal zullen staan. Het gaat dan over het pastoraat, de zichtbaarheid van de kerk in de stad, over voldoende vrijwilligers en een vereenvoudigd bestuur en het verminderen van de kosten en het verhogen van de opbrengsten van de gebouwen.

Vitaliseringsfonds

De ervaringen met de verschillende projecten zijn in het algemeen positief. Niet alle beschikbare middelen zijn uitgegeven. In de jaarrekening 2017 is aangegeven dat er eind van dat jaar nog € 135.470,- in het fonds zit. Gezien de positieve ervaringen zal voor de nieuwe beleidsperiode het fonds worden voortgezet. Jaarlijks kunnen in oktober verzoeken voor projecten voor het daaropvolgende jaar worden ingediend. De Commissie Vitaliseringsfonds zal de AK over de projecten adviseren en de uitvoering bewaken. Om de voorkomen dat projecten voor 2019 tussen wal en schip vallen, kunnen voorstellen voor dat jaar tot 31 december 2018 bij de AK worden ingediend.

Gezien de ervaringen de afgelopen periode en het nog resterende bedrag, ligt het in de verwachting dat de omvang van het fonds voor de nieuwe beleidsperiode voldoende is. Indien blijkt dat dit niet het geval is, zal nader overleg worden gevoerd. Van het beschikbare bedrag is jaarlijks € 15.000,- bestemd voor zogenoemde evenementen. Voorstellen kunnen het hele jaar worden ingediend en doorlopen een versnelde procedure.

Gebouwen

Ontmoeting en verantwoordelijkheid

Een levensvatbare gemeenschap heeft naast een predikant of kerkelijk werker een plaats van bijeenkomst. Een gebouw is meer dan een inkomstenbron of uitgavenpost: het is een zichtbare ontmoetingsplaats die veel betekent voor de leden van de geloofsgemeenschappen en veelal wordt ervaren als de zichtbare kern van hun geloofsgemeenschap.

Bij gebouwen is het investeringsperspectief tien jaar, met elke beleidsperiode (vijf jaar) een evaluatie en het zo nodig nemen van aanvullende maatregelen. Er is een gezamenlijke begroting en het beheer en onderhoud van de gebouwen. Het recht op een plaats van samenzijn brengt tevens een belangrijke verantwoordelijkheid voor de geloofsgemeenschap met zich mee om de kosten van de gebouwen zo laag mogelijk te houden en de inkomsten zo hoog mogelijk. Hier ligt primair de verantwoordelijkheid voor de inzet van vrijwilligers.

Kosten en baten

In het vorige beleidsplan is afgesproken dat het CvK de kosten en baten van de verschillende gebouwen in beeld brengt. De betreffende notitie is eind 2017 door het CvK en de AK vastgesteld. Deze cijfers roepen evenwel vragen op en een nadere uitwerking en verduidelijking is daarom nodig. Daarnaast zal speciaal aandacht worden besteed aan de netto opbrengsten van verhuur. Bij verhuur worden alleen contracten gesloten als sprake is van redelijke marges. Bestaande contracten worden daarop getoetst. Jaarlijks zal in samenhang met de jaarrekening worden bezien op welke wijze de kosten zijn verminderd en de opbrengsten zijn verhoogd. Indien de beoogde resultaten niet zijn gerealiseerd, worden aanvullende maatregelen genomen.

Er is nog geen eenduidig overzicht over de bezettingsgraad van de gebouwen. Nog dit jaar zal een eenduidige systematiek worden vastgesteld en vanaf 1 januari 2019 zal de bezetting van de verschillende ruimtes in de gebouwen systematisch worden bijgehouden. Uit de eerste oriëntatie van het CvK blijkt dat de bezetting dusdanig is dat er voldoende ruimte is voor extra verhuur.

Flexibiliteit en verdere discussie

Bij de huur van gebouwen bestaat er flexibiliteit. Voor de Wijkplaats geldt een huurovereenkomst die een looptijd heeft van een jaar. Voor LZW is een Taskforce ingesteld met vertegenwoordiging uit de AK, het CvK en LZW om op integrale wijze de toekomstige huisvesting van deze geloofsgemeenschap te bezien. Voor de Regenboog is het de vraag wat de effecten zijn van de bouwplannen in dat gebied.

Een verdere discussie over de gebouwen ligt gevoelig. Niettemin is het van groot belang te onderkennen dat het verstandig is dat de PgL zich de komende beleidsperiode verder beraadt over de toekomst van de gebouwen. De uitkomst daarvan is open. Een commissie krijgt zomer 2019 opdracht om een toekomstvisie voor de gebouwen op te stellen die voor eind 2020 gereed is.

Begroting en meerjarenraming

De accenten die in dit nieuwe beleidsplan zijn gelegd noodzaken tot het opstellen van een kader voor de begroting 2019 en de bijbehorende meerjarenraming. *[bijlage wordt binnen CvK besproken. Later toevoegen]* Er zijn jaarlijks extra uitgaven voor pastoraat (€ 85.000,-) en de zichtbaarheid van de kerk (€ 15.000,-), in totaal € 100.000,-. Er is daarnaast een eenmalige uitgave van € 20.000,- voor aansturing en stroomlijning van CvK en AK en van € 12.000,- voor een lezersonderzoek en de eerste fase van de uitvoering van het communicatieplan.

Tegenover deze extra uitgaven staan zowel besparingen als extra inkomsten. Er zijn voldoende middelen beschikbaar in het Vitaliseringsfonds. Een jaarlijkse aanvulling van € 50.000,-, die in de vorige periode uit het vermogen is gehaald, is daarom niet nodig. Verder zal jaarlijks € 25.000,- extra uit het (rendement op) het vermogen aan de begroting worden toegevoegd. Voor een bedrag van € 25.000,- wordt door alle uitgaven de stofkam gehaald en worden inspanningen gedaan om extra inkomsten uit verhuur te genereren. Verder kan in dit verband meer gebruik worden gemaakt van fondsen en subsidies, crowdfunding, bijdragen van 'Vrienden' en het geven van een extra impuls aan Actie Kerkbalans. Ten slotte zal voor de resterende middelen een beroep worden gedaan op het vermogen. Dat is verantwoord gezien de eenmalige opbrengsten in de vorige beleidsperiode die bij de overgang naar een andere beheerder van de beleggingen zijn gegenereerd.

Voor een totaalbeeld van de financiële aspecten van de geloofsgemeenschappen binnen de PgL is een overzicht gegeven van de wijkkassen en de relevante fondsen, stichtingen en verenigingen. *[vragen aan geloofsgemeenschappen en daarna bijvoegen als bijlage]*.